

66. Tiistaina 2 päivänä kesäkuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi valtion liikelaitok-
sista annetun lain sekä siihen liittyvien
lakien muuttamisesta 1948

Hallituksen esitys n:o 39
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16

2) Ehdotus laiksi leimaverolain muutta-
misesta 1949

Hallituksen esitys n:o 48
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17

3) Ehdotukset laeiksi verotuslain, sai-
rausvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläke-
lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 49
Toivomusaloitteet n:ot 95 ja 98/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18

4) Ehdotus laiksi eläintautilain muutta-
misesta

Hallituksen esitys n:o 36
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 6

5) Ehdotus laiksi ulkomaalaisen Suo-
messä olevasta, hoidotta jääneestä omai-
suudesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys n:o 53
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 7

6) Ehdotukset laeiksi puolustusvoimista
annetun lain muuttamisesta ja sotilasope-
tuslaitoksista annetun lain kumoamisesta 1949

S. Hallituksen esitys n:o 220/1991 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2

7) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläke-
lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä
eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 1950

Hallituksen esitys n:o 55
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö
n:o 5

Toinen käsittely:

8) Ehdotus laiksi maidon, sianlihan ja
viljan vientikustannusmaksusta annetun
lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 58
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20

9) Ehdotukset laeiksi kasvinjalostajan-
oikeudesta sekä siementavaran kaupasta
annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 24
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 8

Esitellään:

10) Hallituksen esitys n:o 68 laiksi
vuokra-asuntolainojen korkotuesta an-
netun lain muuttamisesta 1951

11) Ed. M. Pietikäisen ym. lakialoite n:o
20 laeiksi kansaneläkelain 33 §:n ja saira-
usvakuutuslain 23 b §:n muuttamisesta ... 1956

S.

Pöydällepanoa varten esitellään:

12) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksestä laiksi televiestintälainsäädännön muuttamisesta (HE 227/1991 vp) 1956

13) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä laiksi maaseutuelinkeinolain muuttamisesta (HE 51) ”

14) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi Venäjän ja Itä-Euroopan instituutista (HE 44) ”

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat S-L. Anttila, Astala, Aula, Kaarilahti, Kallis, Karhunen, Kasurinen, Kautto, Korkea-oja, Lahikainen, Lamminen, Laurila, Lindqvist, Lipponen, Morri, Mäkelä, A. Ojala, S. Pietikäinen, Pykäläinen, Rask, T. Roos, Salolainen, Seppänen, Stenius-Kaukonen, Takala, Tuomioja ja Törnqvist.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Lindqvist.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Pesälä sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Laurila, Mäkelä ja T. Roos, tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Kasurinen, Lamminen ja Tuomioja sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Törnqvist, tämän kuun 4 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Lipponen, 5 päivään sairauden vuoksi ed. Kallis sekä virkatehtävien vuoksi edustajat S-L. Anttila ja Salolainen, 12 päivään yksityisasioiden vuoksi ed. A. Ojala, 15 päivään virkatehtävien vuoksi ed. S. Pietikäinen sekä 17 päivään sairauden vuoksi ed. Astala.

S. Uusi edustaja

Puhemies: Ilmoitetaan, että Tammelasta oleva Martti Pura, joka varamiehenä Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä tulee eduskunnan jäseneksi Pohjois-Karjalan läänin maaherraksi 1.6.1992 lukien nimitetyn ed. Tenhiälän sijaan, on tänään esittänyt puhemiehelle kesäkuun 1 päivänä asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyt edustajanvaltakirjansa ja on siten oikeutettu ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Ed. Pura merkitään läsnä olevaksi.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime toukokuun 27 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 70—72, 74—76 ja 78—80, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 137, 145 ja 153. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Valtiovarainvaliokunnan jäsenet

Puhemies: Ilmoitetaan, että Pohjois-Karjalan läänin maaherraksi nimitetyn ed. Tenhiälän sijaan on valittava uusi jäsen valtiovarainvaliokuntaan.

Ilmoitetaan, että valtiovarainvaliokunnan täydennysvaali toimitetaan huomenna 3 päivänä kesäkuuta pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisääntöön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään huomenna keskiviikkona kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi valtion liikelaitoksista annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 39

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 48
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laeiksi verotuslain, sairausvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläkelain 4 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 49
Toivomusaloitteet n:ot 95 ja 98/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi eläintautilain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 36
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 6

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi ulkomaalaisen Suomessa olevasta, hoidotta jääneestä omaisuudesta annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 53
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotukset laeiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta ja sotilasopetuslaitoksista annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 220/1991 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 55

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 5

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 58

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. R a j a m ä k i : Herra puhemies! Eduskunnassa ensimmäisessä käsittelyssä toimimme esille ihmetyksemme siitä, että huolimatta eduskunnan kannanotoista hallitus ei maataloustulolain muuttamiseen lähtenyt, vaan teki vanhakanlaisen maataloustulosopimuksen. Siitä seuraavat nyt maanviljelijöiltä perittävät markkinoimismaksut 225 miljoonaa markkaa ja toisaalta myös vientituen nouseminen 2 995 miljoonaa

markkaan aikana, jolloin valtio etsii säästökohteita. Toisaalta täyden kustannuksen kompensatiojärjestelmä johtaa nyt vain valtion menojen kasvuun ja viljelijöiden kiintiö- ja markkinoimismaksujen entiseen käytäntöön.

Erittäin kyseenalaista on se, että maatilatalouden kehittämisrahaston varoja, joita juuri tarvittaisiin rakennekehitykseen maaseudulla ja myös EY:n uhkien ja tekijöiden sopeuttamiseen, tässä tilanteessa me käytämme 200—300 miljoonaa markkaa muuhun. Kaiken kaikkiaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista 1 100 miljoonasta markasta jää tänä vuonna käytettäväksi maaseudun rakennekehitykseen vain 600 miljoonaa markkaa. Sieltä siis otetaan 500 miljoonaa markkaa pois. Eli kyllä hallitus on tällä kertaa täysin tuhon tiellä maaseudun ja myös kansantalouden kannalta.

Me tulemme asian kolmannessa käsittelyssä esittämään tämän hallituksen esityksen hylkäämistä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 7 ja 9 §, voimaantulosäännös, johdolauselä ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotukset laeiksi kasvinjalostajanoikeudesta sekä siementavaran kaupasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 24

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 8. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsitelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, 1 luvun otsikko, 3—5 §, 2 luvun otsikko, 6—8 §, 3 luvun otsikko, 9—20 §, 4 luvun otsikko, 21 ja 22 §, 5 luvun otsikko, 23—25 §, 6 luvun otsikko, 26—28 §, 7 luvun otsikko, 29—33 §, 8 luvun otsikko,

34 ja 35 §, 9 luvun otsikko, 36—41 §, 10 luvun otsikko, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 8 §, voimaantulosään-
nös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys n:o 68 laiksi vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ministeri R u s a n e n: Arvoisa puhemies! Vuokra-asuntojen korkotuesta annetun lain muuttamisella on tarkoitus lisätä vuokra-asuntorakennuttajien ja vuokra-asuntosijoittajien kiinnostusta korkotukilainoitettujen vuokra-asuntojen rakentamiseen, hankintaan ja perusrakentamiseen.

Korkotuella vuokra-asuntoja tuottaneiden yhteisöjen kiinnostus tuotantomuotoa kohtaan on heikentynyt lainoitusehtojen heikentämisen myötä. Korkotukilainoituksen ehtoja heikennettiin edellisen eduskunnan ja hallituksen toimesta valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1991 mm. laskemalla korkotukilainan enimmäismäärää 90 prosentista 80 prosenttiin hyväksyttävistä kustannuksista. Jo tämä heikennys vähensi kiinnostusta korkotukivuokra-asuntoihin.

Tämän vuoden valtion tulo- ja menoarvion laadintavaiheessa viime kesänä arvioitiin markkinakorkotason edelleen laskevan alkukesästä tehdyn ecuratkaisun seurauksena, rakennuskustannuksien alentuvan ja vuokrasääntelyn purkamisen mahdollistavan kilpailukykyisen tuoton vuokra-asuntosijoituksille. Lisäksi investointivarausten käyttöalan laajentamisen koskemaan myös vuokra-asuntorakentamista arvioitiin tukevan korkotuella tapahtuvaa rakentamista.

Nämä tämän vuoden budjetin perusteena olleet arviot eivät ole kaikin osin pitäneet, minkä johdosta kiinnostus korkotukivuokra-asuntojen tuottamiseen on ollut vähäistä. Viime syksyn pakkodevalvaation ja valtiotalouden nopeasti lisääntyneen lainanottotarpeen seurauksena markkinakorkotaso on noussut toisin kuin budjetin laadintavaiheessa mm. ennen devalvaatiota odotettiin.

Asuntokaupan lama yhdessä vuokrasääntelyn purkamisen kanssa on lisännyt vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen tarjontaa, mikä on painanut vuokrapyyntöjä ja uskoakseni myös sovit-
tuja vuokria alas. Lisäksi asuntojen tulevaan hintakehitykseen liittyy useita epävarmuustekijöitä. Nämä ovat heikentäneet mahdollisuuksia saada uusista korkotukivuokra-asunnoista riittävä tuotto sijoitetulle pääomalle.

Rakennuskustannukset ovat kiristyneen kilpailun sekä alalla tällä hetkellä olevan ylikapasiteetin seurauksena laskeneet jopa enemmän kuin vuosi sitten arvioitiin. Pankkikriisi on osaltaan vaikeuttanut lainoituksen saamista vuokra-asuntorakentamiseen. Ongelmalliseksi on koettu valtion maksaman korkotuen keston ja vuokra-
käyttöä koskevan rajoitusajan välinen suuri ero. Esimerkiksi pankit ovat kiristäneet tältä osin vakuusvaatimuksiaan.

Korkotuetun vuokra-asuntotuotannon varmistamiseksi lainoitusehtojen korjaamista ovat esittäneet mm. asuntoneuvosto, asuntorakennuttajat ja Rakennusteollisuuden keskusliitto. Myös eri eduskuntaryhmät ovat esittäneet jo budjetin eduskuntakäsittelyn yhteydessä lainoitusehtojen korjaamista.

Korkotukilainoitettavien vuokra-asuntojen käyttörajoitusajan lyhentäminen 15 vuodesta 10 vuoteen lisää kiinnostusta vuokra-asuntojen tuottamiseen. Lyhennys helpottaa myös korkotuen keston ja rajoitusajan välisen eron aiheuttamaa vakuusongelmaa. Korkotuella tuotettujen vuokra-asuntojen pysyminen vuorakäytössä esitetyn 10 vuoden rajoitusajan päätyttyä eli tänä vuonna lainoitettavien asuntojen pysyminen vuorakäytössä vuonna 2004 ja sen jälkeen on asia, josta on varmasti erilaisia mielipiteitä. Oma näkemykseni on, että olemme pahasti epäonnistuneet asuntomarkkinoiden kehittämisessä, jos meillä vielä 10 vuoden kuluttua on nykyiset ongelmat.

Kohdentamalla aravatuotantoa asuntomarkkinoiden kysynnän mukaan kasvukeskuksiin, hyödyntämällä vuokrasääntelyn purkaminen ja turvaamalla vuokra-asuntosijoituksien kilpailukyky voimme uudistaa ja monipuolistaa asuntomarkkinoitamme.

Hallituksen esitykseen liittyy myös korkotuella tuotettujen vuokra-asuntojen rajoitusaikana tapahtuvia luovutuksia koskevien säädöksien tarkistaminen vastaamaan käytännön tarpeita. Ympäristöministeriössä on lisäksi valmisteltu hallituksen päätettäväksi ehdotus käyttösuunnitelman muuttamiseksi siten, että korkotukilai-

nan enimmäismäärä nostetaan nykyisestä 70 prosentista 80 prosenttiin hyväksytyistä kustannuksista. Myös tällä lisätään kiinnostusta korkotukilainoitukseen ja pidetään vuokrataso uusissa kohteissa kohtuullisena.

Herra puhemies! Mitä muuten tulee budjetissa päätettyjen asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseen, ympäristöministeriö ja hallitus seuraavat tiiviisti tuotannon käynnistymistä ja ovat valmiita arvioimaan tuotannon jakautumista ja määrärahojen käyttöä vuokra-, asumisoikeus-, aravaomistus- ja korkotuettuihin asuntoihin uudelleen vuoden 1992 aikana. Tämän linjan mukaisesti on jo toimittu, kun hallitus päätti asuntorahojen käyttösuunnitelman tuhtikuussa. Tuolloin painopistettä siirrettiin aravaomistustuotannosta asumisoikeusasuntoihin ja aravavuokra-asuntoihin sekä uustuotantoa työllistävämpään peruskorjaamiseen.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! On tietysti hyvä, jos edes tässä vaiheessa tieto, mikä markkinoilta on tullut, on mennyt ministeriössä perille. Totuushan on se, että siinä vaiheessa, kun tämän vuoden budjettiesitys eduskunnalle annettiin, sosialidemokraatit sanoivat, että juuri yksikään korkotuettu vuokra-asuntokohde ei lähde liikkeelle näillä ehdoilla. Tieto oli saatu rakennuttajilta. Vuokrataso 70 prosentin lainotusosuudella nousisi yksinkertaisesti niin korkeaksi, että rakentaminen ei ollut järkevää. Siksi ihmetyttääkin, miksi korjaus vasta tässä vaiheessa tehtiin, kun ministerin puheenvuorossa tuli selkeästi esille, että ongelma oli näkyvässä jo siinä vaiheessa, kun ehtoja heikennettiin 90 prosentista 80 prosenttiin?

Edelleen, jos kerran on todella halua, minkä ministeri Rusanen esitti, että valtion asuntolainoitettujen talojen tuotantotavoitteita pyritään harkitsemaan sillä tavalla, mikä kunnissa on etuoikeusjärjestys, niin jaon muutoksella alkaa olla kiire. Nimittäin jos jo syksyllä ei päästä rakentamaan enemmän vuokra-asuntoja, vaan edelleen pidetään omistusravia etuoikeusjärjestyksessä, ne eivät pääse tänä vuonna rakenteille. Todellakin ministeri oli oikeassa esittämässään arvioissa, että voi olla erimielisyyttä sen suhteen, onko oikein tiputtaa korkotuettujen vuokra-asuntojen pysymistä vuokra-asuntokäytössä 15 vuodesta 10:een.

Ed. Vanhanen: Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että hallitus on reagoinut mark-

kinoiden käyttäytymiseen ja tuo kuitenkin jo tässä vaiheessa, kesän alussa, tämän muutoksen esille. Minusta se oli aivan hyvä yritys, että käytetään hyväksi rakennuskustannusten selvää alenemista ja yritetään pienemmällä valtion sat-sauksella saada aikaan vuokra-asuntoja. Siinä ei nyt onnistuttu, ja minusta tuntuu, että yksi syy siihen oli se epävarmuus, jota myös tässä salissa hanketta kohtaan ylläpidettiin. Rakentajat tiesivät, että kun he eivät aloita rakentamista, niin täällä ehtoja parannetaan. Niin tässä kävi, ja valtio maksaa nyt sen erotuksen. Markkinaohjaus tässäkin toimii näin.

Minun tietojeni mukaan sinällään näitä hankkeita on jokseenkin budjettia vastaava määrä vireillä ja olemassa. Ehdollisia lainapäätöksiä on tehty erittäin merkittävästä määrästä, mutta hankkeet eivät lähde liikkeelle, koska odotetaan, että ehdot paranevat. Nyt näin tapahtuu, ja toivottavasti se tuo tuloksen.

Olen ed. Myllerin kanssa samaa mieltä, että mitä tulee arava-rakentamiseen, jota tämä esitys ei koske, niin siellä pitää kuntien etuoikeusjärjestykseen asettaa enemmän painoa. Ehkä jo ensi vuoden budjetissa päästäisiin järjestelmään, jossa yksittäisten asuntojen lukumäärästä ei budjetivaiheessa tehtäisi päätöksiä, vaan kuntien etuoikeusjärjestyksen kautta määräytyisi, kuinka paljon toteutetaan vuokra-aravia, aravaomistus-asuntoja ja aravaomakotitaloja.

Ed. Vähäkangas: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on nyt yksi sektori vuokra-asuntojen kerkotuesta. Minä kysyn arvoisalta ministeriltä: Miten tämä sekahedelmäsoppa oikein aiotaan purkaa? Kun puhumme määrärahoista kuluvan vuoden budjetissa, tämän vuoden toisessa lisäbudjetissa esitetään, että 110 miljoonaa markkaa vähennetään määrärahoja. Kun asiantuntijoita on kuultu, he sanovat, että ongelma on siinä, että omistusravat eivät mene kaupaksi ja voidaan 110 miljoonaa markkaa supistaa asuntotuotantomäärärahoja. Kuitenkin on huutava puute vuokra-asunnoista. Nyt olisi edullista rakentaa, mutta minkä takia siirtoa ei voida suorittaa vuokra-asuntopuolelle, helpottaa asuntopulaa ja pieneltä osalta myös työllisyyttä? Minusta on käsittämätöntä, että asiantuntijat alkavat nyt ministeriöstä sanoa, että meillä alkaa tulla tasa-painoinen tila ja me emme tarvitse oikeastaan enää omistusasuntoja emmekä vuokra-asuntoja. Olemme jaostossa pyytäneet asiasta kirjallisen selityksen, mutta asuntoasia on kyllä sellainen sekahedelmäsoppa, että siihen toivoisi jonkin-

laista järkiintymistä tulevan. Aina keksitään uutta ja uutta, mutta asuntopula vain jatkuu saman kaltaisena.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Haluan yhtyä ed. Vanhasen ja osiltaan ed. Myllerinkin näkemyksiin siitä, että korkotukilainojen liikkeellesaaminen ja niillä rakentaminen ei ole käynnistynyt. Yhdyn siihen näkemykseen, minkä ed. Vanhanen esitti, että alustavasti tämän vuoden määrärahat on lähes kokonaan sidottu, mutta ehdollisilla varauspäätöksillä. Todellakin on käynyt niin, että rakennuttajat ja rakentajat odottavat ehtojen muutoksia, ja siihen ollaan tässä päätyvässä. Se todennäköisesti tältä osin suman aukaisee.

Mitä tulee aravatuotantoon muuten, niin kysymykseen, voidaanako kuntien etuoikeusjärjestystä radikaalisti muuttaa, liittyy mielestäni myös kiintiöjärjestelmä, joka vielä tämän vuoden osalta tiukasti on budjetissa mukana. On nimittäin ilmeistä, että tarpeet ovat eri suunnalla, kuin mihin rahoja on kohdennettu. Tältä osin joudumme harkitsemaan ja miettimään varsinkin ensi vuoden budjettia kasattaessa, voitaisiinko modernimpaan järjestelmään mennä.

Mitä tulee ed. Vähäkankaan huoleen, että rahojen käyttöä lykätään, ja kysymykseen, miksei niitä voida siirtää johonkin toiseen kohteeseen, niin tarvittaessa näin voidaan tehdä, mutta oleellisia rahantarpeita niillä alueilla, missä on vuokra-asuntojen puutetta, ei ole näin lyhyen ajan päästä käyttösuunnitelman vahvistumisen tapahduttua vielä olemassa. Jos tarvetta on, niin kyllä valmiutta varmasti löytyy ministeriöstä ja asuntohallituksestakin.

Ed. K o s k i n e n : Herra puhemies! Asuntonministeri Rusanen on julkisuudessa todennut, että porvarillisen asuntopolitiikan pitää näkyä muutoksena aikaisemmasta. Se on näkynyt nyt sitten sillä tavoin, että halutaan vähentää vuokra-asuntotuotantoa ja ohjata rahoja sellaisiin kohteisiin, joihin ei ole edes halua käyttää näitä rahoja, eli omistusaravatuotantoon.

Herää vielä toinen kysymys: Onko porvarillisen asuntopolitiikan toinen piirre sitten se, että rakennettavat vuokra-asunnotkin olisivat mahdollisimman vähän aikaa vuokra-asuntoina? Siihen viittäisi tämän esityksen kohta, että rajoitus-aika lyhenisi 15:stä 10 vuoteen.

Haluaisin ministeri Rusanen selvittävän porvarillisen asuntopolitiikan osalta, ovatko sen

keskeiset piirteet tosiaankin ne, että rakennetaan mahdollisimman vähän vuokra-asuntoja ja niitä käytetään vuokra-asuntoina mahdollisimman lyhyen aikaa.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Puheen- vuoroni koskee suunnilleen samaa aluetta: Haluaisin myös kuulla ministeri Rusanen mielipiteen: Aiotaanko jälleen asuntopolitiikkaan ottaa ideologinen taisto siitä, onko vuokra-asuminen ja omistusasuminen jollakin tavalla toistaan parempaa tai muutoin yhteiskunnan puolelta suositeltavampaa? Kuitenkin voisimme luottaa siihen, että ihmiset itse voivat tehdä näitä päätöksiä. Tässä suhteessa hyvin mielelläni kuulisin, onko ministeri Rusanen on tullut siihen käsitykseen, että vuokra-asuntotuotanto tulee taata ja vuokra-asuminen on kunniallinen tapa asua, jossa pitää taata myös lapsiperheille samanlainen pitkäjänteinen mahdollisuus perheen perustamiseen ja lasten juurtumiseen omalle asuinalueelle — ystävien, koulun ja harrastusten saaminen kuin niidenkin vanhempien lapsilla, jotka ovat valinneet omistusasumismuodon. Vai onko niin, että vuokra-asumista edelleenkin pidetään porvarillisella puolella pelkästään sellaisena väli- vaiheena, josta pitää päästä mahdollisimman pian eroon niilläkin sosiaalisilla riskeillä, joita tällaisella jatkuvalla muuttamisella tulee väistämättä mukaan?

Ed. U k k o l a : Arvoisa puhemies! Ed. Koskinen vinoili puheessaan, että porvarillinen asuntopolitiikka on nyt alkanut näkyä. Aivan kuten ministeri Rusanen joskus julkisessa lausunnossaan on todennut: saahan asuntopolitiikkakin olla porvarillista, kyllä se vähitellen saa ollakin porvarillista. Asuntopolitiikkaa on 20 vuotta johdettu sosialidemokraattien päämäärin mukaisesti, ja niinpä tuloksena on se, että vuokra-asuntoja ei ole vapailla markkinoilla. Vuokraaminen on ollut kiellettyä, ja siitä jonkinlaisen vuokra- tai korkotulon saaminen on ollut kiellettyä. Se on pahaa, ja se on pitänyt tappaa. Niin Matti Ahde sen tappoi.

Toinen asia, mihin olisin puuttunut ministeri Rusanen puheenvuorossa, on se, kun hän sanoi, että kiintiöjärjestelmää pitää muuttaa ja asuntoraha on kohdistunut tietyllä tavalla vääriin kohteisiin. Mitä nämä väärät kohteet ovat? Onko kysymys siitä, että esimerkiksi Pohjois-Suomen yliopistokaupunkeihin tarkoitettuja varoja ollaan ohjaamassa sieltä pois tulevaisuudessa? Vaikka nyt ei olekaan valtioneuvoston kysely-

tunti, arvoisa puhemies, ehkä ministeri Rusanen näihin asioihin mahdollisesti jossakin vaiheessa vastaisi.

Ed. Lindqvist merkitään läsnä olevaksi.

Ed. V a n h a n e n : Arvoisa puhemies! Minusta on oikein, että aikarajaa lyhennetään 15:stä 10 vuoteen. Se vastaa esitetyllä tavalla paremmin aikaa, jolloin itse korkotukeakin myönnetään. Asiahan on niin, että eihän asuntojen rakentamiseen otettu laina tule maksettua korkotuen aikana, koska korkotuki kestää tällä hetkellä ainoastaan kahdeksan vuotta. Eivät asunnot vapaudu lainapääomasta sinä aikana. Tällä hetkellä järjestelmä on ollut se, että kun korkotuki on lakannut, niin sen jälkeenhän asunnon pääomakustannukset nousevat melko tavalla, mutta asunnon käyttö on silti sidottu aina 15 vuoteen asti tiettyyn tarkoitukseen. Minusta on parempi, että jätetään vuoteen 2004 harkittavaksi, miten asuntoa jatkossa käytetään. Joka tapauksessa tällä muutoksella lisätään rahoittajien ja rakentajien mielenkiintoa itse järjestelmää kohtaan. Minusta se on loogisempi nyt esitetyllä tavalla.

Minusta ylipäätään korkotuetun vuokra-asuntotuotannon vauhdittaminen on porvarillista asuntopolitiikkaa siinä mielessä, että siinä luodaan uusia menetelmiä ja uusia tapoja vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi. Tässä on myös se etu ja oma puolensa, että näiden asuntojen vuokraamista ei ole sidottu vuokralaisen tulorajoihin. Eli voisimme saada Suomeen myös sellaiset vuokra-asuntomarkkinat, joille jokainen voi hakeutua. Toki nämä asunnot ovat hieman kalliimpia kuin aravavuokra-asunnot vuokratasoltaan, mutta sen takia meillä onkin kaksi järjestelmää. On pyrittävä kehittämään aravavuokrajärjestelmää, jossa on vielä tuloajat, mutta korkotuetut asunnot on tarkoitettu niille, jotka myös tarvitsevat vuokra-asunnon, mutta eivät mahdu aravavuokrarajoihin.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Yritän lyhyesti vastata kommentteihin. Tarkoitukseni ei ole ollut millään tavalla ideologinen näkökanta, kun asuntoasioita ja asuntopolitiikan kysymyksiä olen pohtinut ja ratkaisuja tuottanut. Mielestäni pitäisi olla asuntoja riittävästi, joko omistus- tai vuokra-asuntoja. Kuitenkin eurooppalainen suuntaus kaikissa maataloudes-

ta teollisuuteen siirtyneissä valtioissa, Kreikassa, Espanjassa, Portugalissa, Englannissa esimerkiksi mainittuina, on selvä suuntaus omistusasumiseen. (Ed. Halonen: Entäs hieman edistyneemmissä?) Ihan muutama päivä sitten Helsingin Sanomissa olleiden taulukoiden mukaankin tämä oli kaikkien nähtävissä, eikä ole mitään syytä mielestäni antaa tämänkään muodon jäädä taka-alalle.

Pitäisikö aravavuokra-asunnot määräaikaistaa, siinä asiassa ihmettelen julkisuuteen nostettua kohua siitä, että minä olisin ajamassa määräaikaaisuutta, kun kysymys on pääasiassa vain siitä, että olen halunnut tuoda esiin nykyllaissa olevan mahdollisuuden, jotta kunnat ottaisivat asiasta opikseen ja mahdollisesti miettivät ratkaisuja, joilla voidaan omissa kunnissa asuntoongelmaa etenkin nuorten ja nuorten lapsiperheiden osalta hoitaa.

En toki ole tarkoittanut sitä, että kodinomaiset olosuhteet pitäisi riistää tai jollakin tavalla menetellä huonosti, vaan sitä, että kunnat esimerkiksi uustuotannossa kiintöisivät asioita niin, että voitaisiin nuorille antaa tämä väylä muutaman vuoden vuokra-asunnossa säästää omaan asuntoon ja sitä kautta päästä järkevästi asuntoasioita hoitamaan. Kysymyksenii määräaikaaisuudesta arava-asumisessa ei ole tarkoittanut mitään jyrkkää linjaa, jossa vuokra-asunnot pääsääntöisesti määräaikaistetaan.

Mitä tulee kohdentamiseen, en täysin päässyt ed. Ukkolan kysymyksestä perille. Tarkoitoin kiintöperiaatteesta luopumisella sitä, että pyritäisiin ottamaan määrärahaajossa enemmän huomioon asuntopoliittiset näkökohdat kuin suhdanne- tai aluepoliittiset syyt, jotka viime aikoina ja ainakin parina viime vuosikymmenenä ovat erittäin voimakkaasti ohjanneet asuntorahojen jakautumista maassa.

Ed. M y l l e r : Arvoisa puhemies! Ministerin puheenvuoroista saa ehkä vähän ristiriitaisia käsityksiä sen vuoksi, että lakiehdotuksessa, joka nyt on esittelyssä, esitetään myös luovutusrajoitusten pudottamista 15 vuodesta 10 vuoteen, mikä tarkoittaa ehdottomasti sitä, että vuokra-asumista ei pidetä ihmisen elinikäisenä asumistapahtumana vaan nimenomaan aikana, jonka kuluessa on tarkoitus hankkia omistus-asunto. Kysymys on ideologisesta ajatuksesta, siitä että omistaminen asumisessa on oikea muoto ja ainoastaan marginaalinen ilmiö on vuokrala asuminen.

Samaa ajatusta ajaa se, että aravavuokra-asunnoissa vuokralla asuminen tehtäisiin määräaikaiseksi, vaikkakin ministeri Rusanen varmasti hyvin muistaa sopimuksen, joka sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän ja hallituksen välillä tehtiin siitä, että määräaikaisia vuokrasopimuksia ei arava-asunnoissa käytetä enempää kuin nykyisin. Tähän sopimukseen liittyen haluaisin, että ministeri hieman kertoisi siitä tilanteesta, joka nyt on sen sopimuksen osan kanssa, jossa luvattiin vuokralaisten oikeusturvaa kehittää eli lyhyistä määräaikaista vuokrasopimuksesta päästä eroon ja jonkinlaista oikeusturvaa kehittää vuokran määrän suhteen.

Ministeri R u s a n e n : Herra puhemies! Vastauksena ed. Myllerin kysymykseen, mitä ollaan tekemässä ponnien suhteen, joka huoneenvuokralain muutoksen yhteydessä eduskunnassa hyväksyttiin, totean, että tarkoitus on välittömästi, työvoakseni ensi viikolla, saada se eduskuntaan. Esitykset ovat valmiina pikatarkistuksesta.

Mitä tulee vuokratason seurantaan keskeisimmillä vuokraaikkakunnilla, asia on kesken. Sitä sekä vuokrajaosto että asuntoneuvosto miettivät. Me tulemme varmaankin lähimpien kuukausien aikana, ehkä tämän vuoden loppupuolella, asiassa etenemään.

Kolmas kysymys oli huoneenvuokralain kokonaisuusmuutos, jossa aikataulu edelleenkin on se, että ehkä vähän yli vuoden päästä pyritään siitä saamaan ratkaisuja eduskuntaan.

Ed. V ä h ä k a n g a s : Herra puhemies! Asuntopoliittinen keskustelu vähän laajenee varsinaisesta asiasta, mutta minusta olisi tarpeellista käydä keskustelua nytkin. Ministeri vakuuttaa, että lyhyen ajan sisällä tapahtuu jotakin sellaista, mikä ratkaisevasti vaikuttaa myönteisesti asuntopoliittikkaan. Minä olen ollut eduskunnassa kohta 14 vuotta ja aina on sanottu tällä tavalla, hallitus kuin hallitus, että nyt pannaan asiat järjestykseen ja asuminen on perusoikeus, joka turvataan ihmisille. Tämä on mennyt aina vain hullumpaan ja kalliimpaan suuntaan. Niinhän se tulee menemäänkin, että piiri pyörii eikä siitä päästä ulos niin kauan, kuin aina vain pienimmällä rahalla pyritään asioita hoitamaan ja keksitään uusia muotoja, joiden sisäänajo vie taas jonkin aikaa. Asunnottoman asuntotilanne ei parane yhtään, eivätkä asumiskustannukset siitä helpotu.

Tässäkin kysymyksessä loppujen lopuksi minusta olisi hyvä, jos ministeri lyhyesti kertoisi,

oliko asuntopoliittisesti oikein esittää toisessa lisäbudjetissa 110 miljoonan markan säästöä asuntorahoista. Eikö olisi ollut asunnottomien mieleen ja oikeudenmukaista se, että hallitus olisi esittänyt, että jos toisesta kohdasta, omistusravista, säästyy, tuo 110 miljoonaa markkaa siirretään vuokra-asuntoihin, jonne moninkertainen summa olisi uppoamassa valmiisiin suunnitelmiin vaikka heti?

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Mitä tulee ed. Vähäkankaan esittämään asuntopoliittiseen keskusteluun, sellainen varmaankin olisi paikallaan laajemmissakin puitteissa kuin täällä. Itse olen esittänyt nopeita ratkaisuja tämän vuoden määrärahojen osalta. En halua olla mikään poppamies, että ne ongelmat, joita tässä valtakunnassa todellakin on 20—40 vuotta mietitty, pystyisin itse yhtenä vuotena heittämään roskakoriin, vaan tämän vuoden määrärahojen osalta ratkaisut tulevat olemaan sellaisia, ettei määrärahoja varmasti jää käyttämättä. Haluan kuitenkin korostaa, että kun valtakunnassa on 2 miljoonaa asuntoa ja 5 miljoonaa ihmistä, ei voida ajatellakaan, että me uutta rahaa uustuotantoon satsaamalla nopeasti poistaisimme kaiken sen tarpeen ja ne toiveet, joita ihmisillä asumisestaan tässä valtakunnassa on.

Mitä tulee kysymykseen siitä, onko asuntopoliittisesti oikein 110 miljoonan markan leikkaus, ei se varmasti asuntopoliittisesti ole oikein. Mutta kun asiaa onkin tarkasteleva kokonaistaloudellisesti, niin asuntoasiat eivät voi olla valtiontalouden budjetissa mitenkään etuoikeutetussa asemassa, kun on paljon muitakin vaikeita ongelmia. Kenelläkään ei ole mahdollisuutta sanoa, että tämä asia on ehdottomasti nostettava etualalle. Silloinhan tietysti voidaan väittää kaikista sosiaali-, opetus- ja tutkimuspuolen asioista täsmälleen samaa.

Ed. Myller : Arvoisa puhemies! Käytän puheenvuoron ihan vain sen toden, että jos 110 miljoonaa markkaa, joka lisäbudjetissa nyt otettiin asuntorahoituksesta pois, olisi käytetty esimerkiksi aravavuokra-asuntojen rakentamiseen, se olisi lähes kokonaisuudessaan palautunut takaisin valtion budjettiin mutta sen elvyttävä vaikutus olisi ollut suhteellisen hyvä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

11) Ed. M. Pietikäisen ym. lakialoite n:o 20 laeiksi kansaneläkelain 33 §:n ja sairausvakuutuslain 23 b §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Uusi hallituksen esitys

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime toukokuun 27 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 77, joka nyt on edustajille jaettu.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

12) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 2 (HE 227/1991 vp)

13) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9 (HE 51)

14) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2 (HE 44)

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.55.

Täysistunto lopetetaan kello 14.43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen